

Familie Noordman 100 jaar op Sterksel

Door: Gerard T.J. Noordman

Datum: augustus 2019

Inleiding

Weetjes en wetenswaardigheden over de familie Noordman. De familie die zich in augustus 1919 in Sterksel vestigt en daar een belangrijke rol weet te vervullen bij de ontwikkeling van Sterksel. In deze publicatie wordt vooral eerst teruggegaan in de Genealogie van de familie Ganseboom alias Noordman. Geleidelijk aan krijgt de genealogie, waarbij vooral de mannelijke lijn in beeld gebracht wordt, wat minder terrein en wordt er meer aandacht gegeven aan de verhalen en gebeurtenissen op Sterksel. In de voorbije 100 jaar zijn er op Sterksel 41 kinderen met de naam Noordman geboren, hierbij zijn de ziekenhuis geboortes gemakshalve meegeteld. Momenteel wonen er 16 personen op Sterksel die met de naam Noordman geboren zijn.

Dirk en Neeltje Noordman - Achterof

Waar komt de naam Noordman vandaan.

Bij het zoeken naar de oorsprong van de familie Noordman komt men terecht in Overijssel. De voorouders leefden daar in de zeventiende eeuw en begin achttiende eeuw, in de buurtschappen tussen Olst en Deventer, nog zonder vaste achternaam. Tot eind 1700 – begin 1800 waren achternamen in de Nederlanden niet gebruikelijk, alleen voor adellijke families die er belang bij hadden hun afstamming via de achternaam te laten vastleggen. Omdat alleen een voornaam voor herkenning van de persoon vaak niet voldoende was, werd daar tot die tijd dan een toevoeging aan gegeven, meestal een aanduiding die op de naam van de vader was gebaseerd, een patroniem. Maar men koos ook vaak de naam van de boerderij, of de plaats waar men woonde, een toponiem. Ook het beroep (smid, timmerman, slager) werd vaak gebruikt om de identiteit van een persoon vast te stellen. Om eenheid in de systemen te krijgen, werd in de Franse tijd van Napoleon (1799-1815) besloten dat iedereen die nog geen achternaam had er één moest kiezen, en dat achternamen altijd van vader op kind zouden overgaan. Bestaande namen werden vaak aangehouden alleen de vastliggende schrijfwijze was nieuw. Met name in het noorden van Nederland werden nog wel nieuwe achternamen gecreëerd.

De naam Noordman heeft alles met toponiemen te maken en wel met de boerderijen waar men in woonde. Blijkens archiefstukken gaat de historie van de Noordmannen terug tot ca. 1540. In die tijd werd ene Jan geboren Op den Gansbloem, later Op de Ganseboom genoemd, genoemd naar de boerderij waar hij in woonde. Hij trouwde met een zekere Lubbe. De plaats, datum van geboorte, huwelijk en overlijden, zijn van beide personen niet bekend. Wel dat zij samen vier kinderen kregen, Volcker ca. 1575, Geese 1576, Gerreijt 1578, Jacobus 1580. Ook van de volgende generaties Op de Ganseboom is weinig bekend. Pas van de vijfde generatie weten we meer en wordt het ook relevanter voor de familie Noordman.

Een zekere Dirk Jansz Op de Ganseboom werd geboren in 1679. In 1705 trouwde hij met Anna Everts op de Hof te Wegel, geboren ca. 1680. Zij kregen samen zeven kinderen, vijf zonen en twee dochters.

Te weten: Evert 1706, Janna 1708, Liesbeth 1709, Jan 1711, Albert 1713, Teunis 1716, Dirk 1720. Allen kregen zij de achternaam Op de Ganseboom en allen zijn zij geboren in Riele

Het zesde kind van Dirk Jansz en Anna Everts, Teunis Op de Ganseboom, geboren in 1716, trouwde in 1748 met de weduwe Christina Gerrits Hof(f), weduwe van Lambertus Dirks. Deze Christina Gerrits Hof(f) woonde op boerderij genaamd "De Noord" (zou ook *De Noort kunnen zijn*) in Rande onder

Boerderij "De Noord" in buurtschap Rande nabij Deventer. Vanaf 1748 bewoond door Teunis Ganseboom / Noordman. Wegens bouwvalligheid is de oorspronkelijk boerderij "De Noord" in de zestiger jaren van de twintigste eeuw afgebroken.

1910), de Tak Heino (uitgestorven in 1914), de Tak Leiden – onze tak - en daarvan inmiddels weer de nodige onder vertakkingen. Maar de naam Ganseboom (zonder Op de) is ook blijven bestaan, dat ontdekte ik toen ik in mijn werkzame leven bij de gemeente Eindhoven, een collega ontmoette die Anton Ganseboom heette. De namen Ganseboom en Noordman kom je, met name in de buurt van Deventer, vaak tegen.

Diepenveen. Aan die boerderij van zijn vrouw, met de naam "De Noord", ontleende Teunis Op de Ganseboom de naam Noordman en nam voortaan die naam aan. Uit diverse stukken blijken er meerdere aanwijzingen te zijn om aan te nemen dat Teunis Op de Ganseboom, alias Noordman, de stamvader is van het geslacht Noordman.

In de Genealogie Noordman zijn inmiddels meerdere takken bekend, zoals de Tak Dalfsen, de Tak Raalte (uitgestorven in 1939), De tak Rotterdam/Den Haag/Den Bosch, de Tak Leimuiden (uitgestorven in

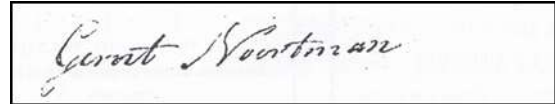
De eerste generaties Noordman.

1. Teunis Op de Ganseboom / alias Noordman, geboren 1716 – overleden 1775, zoon van Dirk Op de Ganseboom en Anneke Everts, landbouwer/grondeigenaar, trouwde in 1748 met Christina (Stiene) Gerrits Hof(f), geboren 1716 – overleden 1793. Weduwe van Lambertus Dirks die in 1747 is overleden aan de rode loop, een epidemie die schijnbaar op dat moment in de woonplaats Colmschate heerste. Christina had reeds drie dochters. Teunis en Christina kregen samen twee kinderen Gerardus Noordman, geboren en dezelfde dag overleden op 30 juni 1753 en Theodorus Noordman met daarachter de roepnaam Dirk, geboren 24 mei 1754.
2. Theodorus (Dirk) Noordman 1754 – 1801, trouwde in 1778 te Olst met J(o)anna Gerritsdr. Klijn Velthuys 1749 - 1804. In datzelfde jaar 1778 vond de overdracht nalatenschap van Christina Gerrits, weduwe van Teunis Noordman plaats aan haar zoon Theodorus (Dirk) en J(o)anna, zijnde haar gehele bouwerij "De Noord", paarden, beesten groot en klein, eggen ploeg enz., hooi, strooi, zaad in 't huys en op het land staande, alsmede de gehele inboedel des huyses enz. Dirk en Janna kregen drie dochters en twee zonen, te weten Antonia 1781 - 1865, Gerardus (Gerrit) 1783, Hendricus 1785 na twee jaar overleden, Hendrica 1788 na vijf maanden overleden, Hendricus 1789 overleden 1879.

3. Gerardus (Gerrit) Noordman 1783 – 1849.

Landbouwer/grondeigenaar. In 1805 is boerderij “De Noord” overgegaan in handen van de oudste zoon van Theodorus (Dirk)

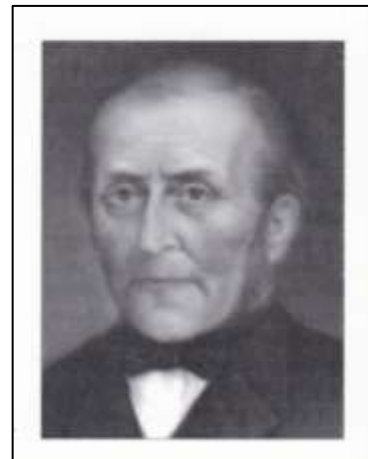
namelijk Gerardus (Gerrit) Noordman. In 1810 verkoopt Gerardus de katerstede¹ “De Noord”, en koopt “Het Zielhuys” in Wijhe. Gerrit trouwde in 1806 met Maria Willemsdr. Thijs 1781 - 1837. Een tweede huwelijk volgde in 1838 met Maria Joannis Horsman, 1804 – 1874. Uit het eerste huwelijk van Gerrit en Maria werden zeven kinderen geboren, te weten Theodorus Dirk Dirks 1808, Joanna 1810, Willem 1812, Hermanus 1814, Tonia 1816, Hendrikus 1819, Maria 1822. Uit het tweede huwelijk van Gerrit en Maria Joannis zijn nog twee kinderen geboren, Maria 1840, en Gerrit Dina 1841.

Handtekening van Gerrit Noordman op de 26e Wintermaand 1810. De naam wordt nog afwisselend geschreven met d of t

De Leidense tak Noordman

4. In dit verband is het niet relevant om alle negen kinderen van Gerrit Noordman nader te beschrijven. Ik beperk mij hier tot de oudste zoon Theodorus met de iets wat merkwaardige roepnamen Dirk Dirks waarmee hij verder door het leven is gegaan. Hij is dus het oudste kind van Gerrit en Maria Noordman – Willemsdr Thijs, en hij is een van de voorvaderen van de Sterkselse tak van de familie Noordman. Theodorus Dirk Dirks Noordman werd geboren te Olst in 1808, doch daar zou hij niet blijven wonen. Dirk Dirks trouwde te Zwolle in het jaar des Heere 1835, met een Zwolse jonge meid, Jacoba Geertruida van Santen. Het jonge paar vestigde zich in Zoeterwoude bij Leiden waar hij houthandelaar werd. Hij was in 1856 de stichter van firma D.D. Noordman doordat hij het bedrijf houtzagenmolen “d’Heesterboom” in Leiden over nam. Na 165 jaar bestaat dit familiebedrijf nog steeds en die molen karakteriseert nog steeds dezelfde filosofie “*Alles draait om hout*”. Dirk Dirks (Theodorus) is in 1884 overleden en zijn vrouw Jacoba Geertruida van Santen was al in 1851 overleden. Samen kregen zij vijf kinderen, de vijfde generatie Noordman, allen geboren te Zoeterwoude.

Theodorus (Dirk Dirks) Noordman

- 5.A Gerardus Johannes 1836 - 1837
- 5.B Johannes Gerardus Noordman 1838 – 1885, was houthandelaar in Leiden, waar hij ook trouwde in 1879 met Cornelia Ammerlaan 1853 -1917. Zij kregen drie kinderen.
- 5.C. Gerhardus (Gerardus of Gerrit) Noordman 1840 – 1897, had zich het boerenbedrijf als ideaal gesteld en ging in de leer bij zijn oom Willem Noordman, een veeboer in Leimuiden. Gerrit werd landbouwer/grondeigenaar te Rijnsaterwoude. Hij trouwde in 1867 te Zevenhoven met Alida Maria Koeleman 1843 – 1910. **Dit zijn de voorouders van de Sterkselse tak.** Gerhardus en Alida kregen samen 10 kinderen, te weten: Theodorus Bernardus² (Dirk)1868 -

¹ Katerstede: klein hutachtige gebouwen met land, dit begrip komt voornamelijk voor aan de IJssel, Twente en Salland (Wikipedia)

² Deze Dirk Noordman is de grondlegger van de Sterkselse tak Noordman, hij liet Laus-Deo bouwen.

1958, Jacoba Geertruida, 1871 – 1950, Anna Maria 1873 – 1958, Bernardus Theodorus 1875 – 1945, Maria Johanna 1877 – 1959, Jacobus Johannes Josephus, **Heerom**³, 1880 – 1957, Ida Maria Isabella 1882 – 1967, Hermanus Franciscus 1883 – 1934, Clazina Maria 1886 – 1972, Johannes Gerardus⁴ 1889 – 1962. Vanaf 1916 was Jan onderdirecteur en later directeur van N.V. Maatschappij De Heerlijkheid op Sterksel⁵. De twee oudste kinderen zijn geboren in Zevenhoven de andere acht zijn allen geboren in Woubrugge.

- 5.D. Ida Maria Noordman, 1843 -1880, religieuze, zij is geprofest onder de naam Isabella, te Antwerpen in het Sint Elisabeth Gasthuis
- 5.E. Hermanus Noordman 1848 – 1919, Houthandelaar, lid firma D.D. Noordman. In 1879 getrouwd met Agnes Maria Wyers 1850 – 1929. Zij kregen zeven kinderen.

De Streek waar de Sterkselse tak Noordman vandaan komt.
Theodorus Bernardus Noordman, geboren in Zevenhoven, boerderij in Woubrugge, zijn vrouw kwam van Bodegraven.

³ Op de site Sterksel.nu/historie staat een uitgebreide levensbeschrijving van Mgr. J.J.J. Noordman.

⁴ De jongste zoon Jan Noordman werd in 1916 onderdirecteur van N.V. Maatschappij de Heerlijkheid Sterksel. In 1922 volgde hij Desiré Willems op als directeur.

⁵ Op de site Sterksel.nu/ historie staat de N.V. Maatschappij de Heerlijkheid uitvoerig beschreven.

De Sterkselse tak van de familie Noordman

6.A. Na de dood van Gerhardus (Gerardus of Gerrit) Noordman (zie 5.C.) in 1897 wordt het boerenbedrijf te Rijnsaterwoude voortgezet door de oudste zoon Theodorus (Dirk) Bernardus Noordman, dit is - na de naam Ganseboom - de zesde generatie Noordman. Zijn vader had uit het bezit van zijn schoonouders Koeleman, in 1871 een teel - boerderij⁶, genaamd Kavel 30, kunnen kopen. Het was een grote boerderij met veel grond, gelegen in Rijnsaterwoude, gemeente Woubrugge. Deze plaats ligt in de polder Oudendijk, langs de

Boerderij "Kavel 30" aan de Woudsedijk in Woubrugge. Deze boerderij was in bezit van de familie Noordman van 1871 tot 1919.

Woudwetering. Ten noorden liggen het Braassemermeer en de Wijde Aa. Het is ook het gebied van de Vierambachtspolder met zijn typerende gemengd weide en akkerlandschap. Woubrugge is vooral bekend van de watersport. Sinds 2009 vormt Woubrugge met enkele andere omliggende plaatsen samen de gemeente Kaag en Braassem.

In 1902 trouwt Theodorus (Dirk) Bernardus Noordman (1868-1958) met Antonia Cornelia (Neeltje) Agterof (1872-1957) uit

Bodegraven. Dirk en Neeltje kregen 7 kinderen te weten: Gerardus Hermanus (1903-1990), Anna Maria (1905-1905), Hermanus Gerardus (1906-1906), Hermanus Gerardus (1907-1967), Bernardus Theodorus (1909-1909), Bernardus Theodorus (1911-1995), Anna Maria Gerarda (1913-1914). Allen geboren te Woubrugge.

Antonia Cornelia Noordman - Agterof bleek veel last van astma te hebben en kreeg daarom van haar huisarts, dokter Loth, het dringende advies dat een drogere streek haar beter zou passen dan het natte klimaat van het Braassemermeer, de polder Oudendijk en de Woudwetering in Woubrugge en omgeving. Omdat haar man Dirk Noordman meermalen op Sterksel was geweest vanwege dat hij aandeelhouder en bestuurslid was van N.V. Maatschappij de Heerlijkheid Sterksel, zijn ze daar samen gaan kijken en hebben een mooi plekje gevonden waarop zij de woning met het torentje hebben laten bouwen, het kreeg de naam Laus Deo, Eer aan God. Op 16 augustus 1919 zijn Theodorus B. Noordman en zijn vrouw ingeschreven als inwoner in het register van de gemeente Soerendonk. Dirk en Neeltje Noordman - Agterof verhuisden toen met hun drie zonen, Gerard, Herman en Bernard, van Woubrugge naar Sterksel en namen hun intrek in Huize Laus Deo, D 44.

Laus Deo, Dreef 2 te Sterksel

⁶ Teel-boerderij: het complete bedrijf van een boer, het woonhuis, erf, weilanden en akkers, stallen en schuren

DORP STRAAT WIJK		Sterksel				Huisnummer	
HOOFD VAN GEZIN OF SAMENWONING <small>(naam, eerste voornaam volgt en eerste letter van elk der volgende voornamen)</small>		Sterkte van het gezin ¹⁾		Datum aangifte		Vorige woonplaats of adres ²⁾	Nieuwe woonplaats of adres ²⁾
		M.	V.	in	uit		
1	Noordman Theodorus B.	1	1	11-1-43		Woning	
2							
3	Noordman Bernardus Theod.	1		11-2-43		D. 44	
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							

n. n. 14530

¹⁾ Naam de personen, ook de achternaam vermeld. ²⁾ Volstaan kan worden met een van beide rubrieken.

332

Registratie van Dirk en Neelje in het gemeentelijk bevolkingsregister, in 1943 is zoon Bernard daaraan toegevoegd.

Wat troffen de Noordmannen aan op Sterksel in 1919 .

Een Maatschappij met grootse aanpak van een ontginningsdorp dat gestart was in 1915. N.V. Maatschappij de Heerlijkheid Sterksel was druk bezig met het inrichten van het bijna 1700 hectare grote landgoed en het aanleggen van de infrastructuur. Een minder welkom tijdens de dag van aankomst, was ⁷een ontzettende bosch en heidebrand die woede in De Pan. Hectaren en hectaren gingen door het vuur verloren, benevens een boerderij, genaamd de Pannenhoet, werd door het vuur verslonden". In 1919 stonden op heel Sterksel 43 huizen, waaronder 12 arbeiderswoningen, allen verschillende twee onder een kap, en enkele stallen en schuren van "de Maatschappij", diverse oude boerderijen, de pastorie, Huize Sterksel, het Jachthuis, vier spoorhuizen, het station, twee oude boerderijen met Huize Ekelhof, Grand hotel Sterksel, hotel St. Paul, het kantoor van de Maatschappij (later Bollenschuur), café, timmer bedrijf, een hars distilleerderij - later de smederij, een machinekamer voor elektra, winkel in boerderij. Ook de broeders van Heerlen kochten in dat jaar 1919 grond om Providentia te kunnen ontwikkelen. Sterksel hoorde tot 1924 bij de gemeente Soerendonk – Sterksel, daarna bij de gemeente Maarheeze. Sterksel was wel een zelfstandige parochie. In 1916 is pastoor P. Thijssen door het bisdom Den Bosch aangesteld als eerste pastoor van Sterksel. Later bouwpastoor van een R.K. Kerk zonder pilaren en bijzondere muurschildering. Pastoor Thijssen, Dirk Noordman sr. en Anton Schilleman waren grote pleitbezorgers voor grondverkoop in percelen en het aantrekken van katholieke ondernemers als koper. Niet alleen boeren maar zeker ook goede ambachtslieden, zoals een bakker, slager en kruidenier, een timmerman, smid en fietsenmaker, een schoenmaker en kapper.

⁷ Citaat uit Eindhovens Dagblad van 18 augustus 1919.

De families Hikspoors en Van de Voort, waarvan nog steeds nazaten op Sterksel wonen, woonden toen al op Sterksel. Strauven was geïnterneerd, maar is wel op Sterksel gebleven. Neel Hikspoors had een café annex boerderij aan de huidige Heezerweg, later de boerderij van de familie Eilers. Op een groot schild dat in het café hing stond de volgende spreuk:

Op Sterksel noemt men het hier,
Men drinkt een goed glas bier,
Dorp of stad kan men het niet noemen,
Maar op ZHB⁸ kan men roemen.

Er werkten soms wel 200 medewerkers, waaronder een groot aantal geïnterneerden uit België. De Peelvenloop en het Sterkselsch kanaal waren gegraven. Het vernuftig gevonden systeem van kanalisering maakte het mogelijk dat de directie van De Maatschappij te allen tijde de waterhoogte kon regelen, een onschatbaar voordeel voor een ontginning. De wegen die werden aangelegd, waren zandwegen. Door de aanplant van inlandse bomen langs de lange rechte zandwegen ontstond er een prachtige lanenstructuur. Het onderhoud van de wegen en waterlopen lag bij de eigenaren van de aanliggende gronden. De gemeente had geen verplichtingen op Sterksel, daar elke vierkante meter van het gehele landgoed, particulier eigendom was. Op particulier initiatief werd dan ook een Wegschap / Waterschap Sterksel opgericht, een unicum in Nederland, voor beheer en onderhoud van de gehele infrastructuur. Zij kochten sintels van de Nederlandse Spoorwegen voor 5 gulden per wagon, om daarmee de zandwegen te verharden. Gronden werden ontgonnen met paarden en ossen, maar er werden ook bossen aangeplant. Het duurde nog tot 1935 voordat de weg naar Heeze verhard werd. De weg naar Maarheeze werd pas midden jaren vijftig verhard. Sterksel was toen, samen met Soerendonk en Gastel, al 30 jaar ingedeeld bij de gemeente Maarheeze

Hoe het verder ging met Noordman op Sterksel.

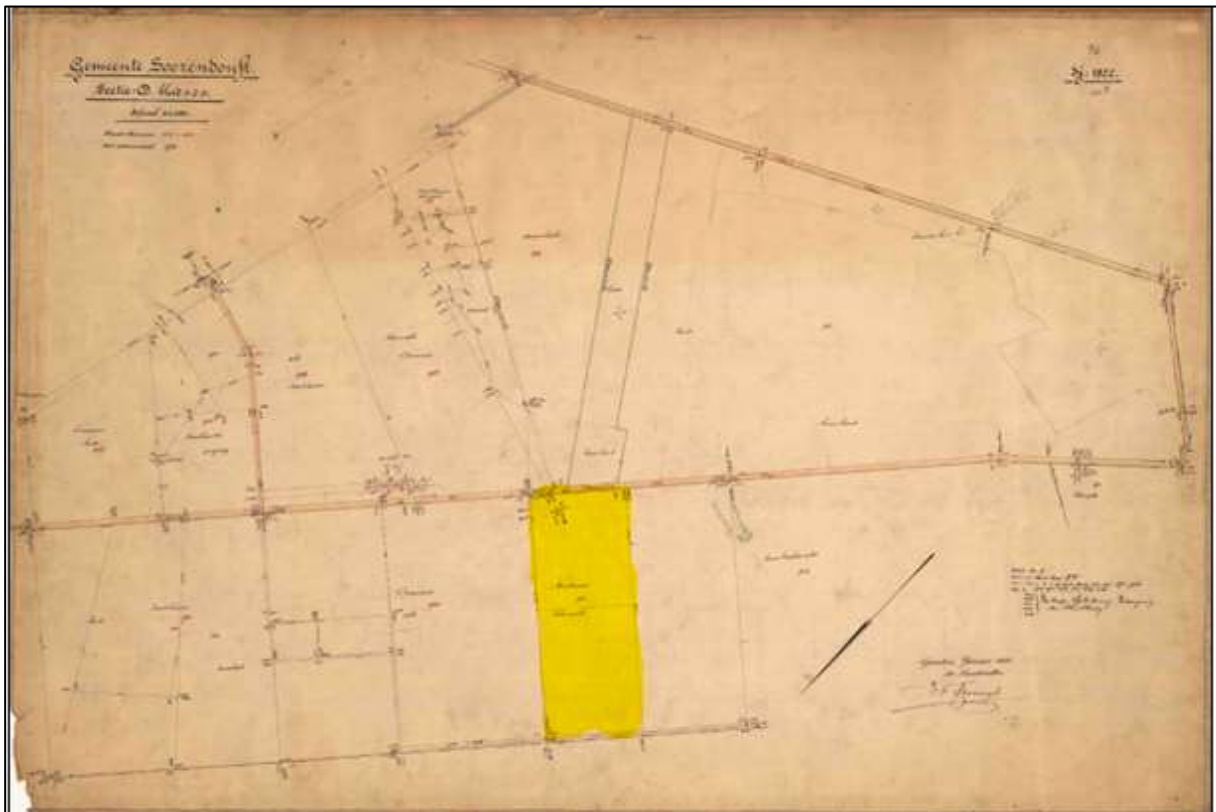
Bij aankomst op Sterksel kocht Theodorus (Dirk) Noordman al direct 14 hectare grond aan de Vlaamseweg. Ook Broekhuizen en Lommerse kochten in die tijd grond aan de Vlaamseweg. De broeders uit Heerlen kochten in 1919 ruim 60 hectare grond aan de Albertlaan. Zij allen kochten gronden van N.V. Maatschappij de Heerlijkheid Sterksel. Noordman liet op het perceel aan de

Vlaamseweg een boerderij bouwen zodat de oudste zoon Gerard kon gaan boeren, die was toen bijna 16 jaar en woonde thuis op Laus Deo. Gerard kreeg hulp van Jan Kerkhof. Ondanks dat de meeste grond nog ontgonnen moest worden was de jonge boer hoogst verbaasd dat men hier met één paard kon ploegen, terwijl hij gewend was in Woubrugge op de zware klei, om het werk op het land met drie paarden te doen.

Werken met drie paarden was men gewend in zuid Holland.

⁸ ZHB staat voor Zuid Hollands Bier.

Perceel 935 aan de Vlaamseweg gekocht door Th. B. Noordman.

In 1921 kocht Dirk een perceel grond van De Maatschappij, dit keer 20 hectare gelegen aan de weg naar Maarheeze, tegenover het terpentijnfabriekje, later de smederij, en tegenover de twee dubbele arbeiderswoningen van De Maatschappij. Een eindje van de weg af werd een stal gebouwd. Doordat in 1923 de Hanzebank in Den Bosch failliet ging en de N.V. Maatschappij de Heerlijkheid daar gefinancierd was, werd de veelbelovende N.V. Maatschappij de Heerlijkheid Sterksel in het faillissement van de Hansebank meegesleurd. In 1925 en 1926 werden alle percelen, gebouwen en goederen, die in eigendom waren van De Maatschappij, verkaveld en in het openbaar verkocht. De veiling werd in geheel Nederland bekend gemaakt, met als gevolg dat mensen uit geheel Nederland present waren bij deze publieke verkoop om te bieden en/of te kopen. Dirk Noordman kocht van de curatoren twee percelen grond van tezamen 10 hectare groot. Binnen de familie bekend als de vijf- en de zesvelden. Deze percelen sloten aan bij de 20 hectare grond die hij in 1921 al had gekocht. Naast de eerder gebouwde stal werd in 1928 een nieuwe grotere stal gebouwd en een eenvoudig woonhuis. De eerste bewoner van deze boerderij was Perian Sak. Als boerenknecht mocht hij daar wonen tot de jonge Gerard Noordman zou gaan trouwen. De boerderij inclusief grond aan de Vlaamseweg was inmiddels verkocht aan Jan Snel. Helaas was jaren later een onweersbui fataal en ging die boerderij door brand verloren, aldus het Algemeen Handelsblad uit 1932.

Te **Sterksel** boerderij in lichtelaale.
 Tijdens het onweer gisteravond boven **Sterksel** (bij Eindhoven) is de bliksem geslagen in de boerderij van H. J. Snel. In korten tijd stond alles in lichtelaale. Er kon dan ook bijna niets gered worden. Een varken kwam in de vlammen om. Verzekering dekt de schade.

knipsel uit Algemeen Handelsblad van 1932

Activiteiten van Theodorus B. Noordman .

Dirk Noordman heeft zich in 1919, als gevestigde bewoner, direct ingezet voor N.V. Maatschappij de Heerlijkheid Sterksel en het mede ontwikkelen van een leefbaar dorp, waarbij het katholieke geloof een prominente rol vervulde. Voor de exploitatie van de Maatschappij ontwikkelde Dirk Noordman percelen grond met een boerderij ten behoeve van boeren die zich graag op Sterksel wilden vestigen. Terwijl zoon Gerard altijd al als jonge gast thuis het boerenbedrijf runde, had zijn vader, als mede bestuurslid van de N.V. Maatschappij, het druk met de hele ontwikkeling van Sterksel en later met het afwikkelen van het faillissement van de Maatschappij. Om een indruk te krijgen wat dat allemaal inhield volgen enkele citaten uit het Eindhovens Dagblad bij gelegenheid van het 50 jarig huwelijk van Th.B. Noordman (83) en A.C. Achterof (79) op vrijdag 2 mei 1952 .

Citaat, *“De receptie kon niet anders dan druk bezocht zijn, Immers de namen Noordman en Sterksel zijn nauw verbonden. Toen in 1925 – 1926 de liquidatie plaats vond van “De Heerlijkheid” was het de heer Noordman die wist te*

[Ut het Eindhovens Dagblad van 6 mei 1952](#)

bewerken dat bijna 1700 ha.

grond in particuliere eigendommen kwamen van katholieke boeren. En met zijn ervaringen uit het Hollandse polderland, wist hij te bewerken dat op deze Brabantse zandgronden het Waterschap-Wegschap Sterksel gesticht werd, een unicum in die dagen. De Heer Noordman, samen met Pastoor Thijssen en de Heer Schilleman waren de grote voorvechters der belangen van Sterksel, die hun vasthoudendheid beloond zagen door een kunstweg Sterksel-Heeze. Als kerkmeester en schoolbestuur gaf de heer Noordman mede zijn steun tot de bouw van de kerk en een der mooiste landelijke scholen in de omtrek. Onder de vrolijke tonen der fanfare De Heerlijkheid sprak de heer Frisse niet alleen namens de fanfare maar namens de hele Sterkselse gemeenschap, over het pionierschap van de jubilaris, zijn organisatie talent, het stichten der nieuwe kerk, het kerkmeester zijn. Frisse richtte zich ook tot de bruid, als wijze raadgeefster van haar man en dat zij grote verdiensten verworven had met het samen stellen van de processies. De heer W. Derks sprak als voorzitter van de Boerenbond, en mede namens de Boerenleenbank en andere organisaties waarvan Noordman oprichter was. Hij sprak over de samenwerking met Providentia, het tot stand komen van particuliere bedrijven en op het pionierswerk, werk bij de emigratie in binnenlandse grenzen.
Einde citaten.

[Dit houten bord was destijds jarenlang bevestigd aan de brug bij Laus Deo, over het Sterkselsch kanaal, als waardering voor de vele verdiensten van opa Dirk voor Sterksel. \(in bezit bij Gerard T.J. Noordman\)](#)

De drie zonen van Dirk en Neeltje die in 1919 op Sterksel kwamen wonen.

7.A. Gerardus⁹ (Gerard) Hermanus Noordman 1903 – 1990. Hij werd Landbouwer te Sterksel. Hij trouwde in 1930 met Helena (Lena) Josephina Reiling 1905 – 1993, geboren te Rijswijk/Delft en wonende te Sterksel. Gerard en Lena kregen negen kinderen, te weten: Dirk 1931, Toos 1933, Corry 1934 - 2016, Jo 1936, Leny 1938, Maria 1939, Elisabeth 1943, Jan 1946, Gerard 1948. De zeven oudste kinderen zijn geboren op Sterksel gemeente Maarheeze, de jongste twee zijn geboren in het Sint Anna ziekenhuis in Geldrop. De drie zonen wonen nog op Sterksel.

7.B. Hermanus (Herman) Gerardus Noordman 1907 – 1967. Herman ging studeren en verhuisde na zijn studie naar 's Hertogenbosch en later naar Heerlen, de steden waar zijn kinderen opgroeiden. Als Electro technisch ingenieur werd hij directeur van Limgas N.V., en vervolgens directeur bij de gemeente Heerlen. Hij trouwde in 1936 met Cornelia (Corry) Adriana Maria van der Meer 1914 - 2004 geboren te Delft. Herman en Corry kregen tien kinderen, te weten: Dirk 1937, Nanny 1938, Leo 1940, Jan 1941, Maria 1943, Lia 1944 – 2018, Hubertine 1945, Ameike 1947, Herman 1950, Margriet 1951. De drie jongste kinderen zijn geboren in Heerlen, de andere zeven kinderen zijn geboren in 's Hertogenbosch. Geen van de kinderen woont op Sterksel

7.C. Bernardus Theodorus Noordman 1911 – 1995. Makelaar te Sterksel / Valkenswaard. Hij trouwde in 1943 met Antonia (Tonia) Maria Bellemakers 1914 – 1995, geboren in de Rips (Bakel). Bernard heeft een poosje bloembollen gekweekt op Sterksel, maar is later makelaar geworden en had zijn kantoor in Valkenswaard. Als projectontwikkelaar heeft hij de Churchilllaan en Kennedylaan op Sterksel ontwikkeld. Tot de begin jaren zeventig is hij met zijn gezin op Sterksel blijven wonen, daarna is hij verhuisd naar Eersel. Bernard en Tonia kregen acht kinderen, te weten: Dirk 1944, Jan 1945, Anne-Marie 1946, Vincent 1948, Egidius 1950 - 2005, Lia 1952 - 2005, Maria 1954, Joep 1956 - 2015. Zij allen zijn geboren op Sterksel. Geen van deze kinderen woont nog op Sterksel.

⁹ Zie op Sterksel.nu/historie/interview, het verhaal van Gerrit Noordman opgetekend door Sjef Driessens.

Familie foto b.g.v. het 50 jarig huwelijk van, Dirk en Neeltje Noordman-Agterof: hun drie zonen en hun echtgenoten en 25 kleinkinderen. Later zijn nog 3 kleinkinderen geboren.

De bewoners van Laus Deo.

De familie Noordman – Agterof; vader en moeder met hun drie kinderen, Gerard, Herman en Bernard waren op 16 augustus 1919 de eerste bewoners van Laus Deo. Toen Gerard in 1930 trouwde verliet hij het ouderlijk huis en ging wonen op huize Welgelegen. Herman trouwde in 1936, na zijn universitaire studie en ging wonen in 's Hertogenbosch. In 1941 vond er een kleine verbouwing van Laus Deo plaats. Tegenwoordig noemen ze dat senior proef maken. Opa en oma gingen beneden wonen aan de rechter zijde van de woning. Zo konden Bernard en Tonia in 1943 de linkerzijde, zowel het beneden als het boven gedeelte betrekken. Zes van de acht van hun kinderen zijn op Laus Deo geboren. In 1952 werd een kleine huiskapel gebouwd aan de linker achterzijde van Laus Deo. Dit werd gedaan omdat Heerom, een broer van opa Dirk, met emeritaat ging en graag op Sterksel wilde komen wonen. Bernard en Tonia bouwden een nieuw huis tegenover het kapelletje aan de Ten Brakeweg en gingen met hun gezin daar wonen. Monseigneur Noordman betrok met zijn huishoudster, Sjaan van Sark, het linker gedeelte van de villa. In 1955 overleed Oma Neeltje en in 1957 overleed Heerom. In datzelfde jaar verliet ook Sjaan van Sark Laus Deo en woonde opa Dirk alleen in zijn grote huis met het torentje. Hij overleed plotseling in april 1958, precies enkele weken voordat zijn kleinzoon Dirk jr. Noordman zou gaan trouwen. Het was al eerder afgesproken dat Dirk met Nelly, tijdelijk op Laus Deo mochten komen wonen, in het gedeelte van Heerom. Dit ter overbrugging totdat hun in aanbouw zijnde boerderij klaar zou zijn. Begin 1959 zijn Bernard en Tonia Noordman - Bellemakers met hun toen nog thuiswonende kinderen, weer terug op Laus Deo gaan wonen tot 1971. Zij zijn de laatste Noordmannen die op Laus Deo gewoond hebben. In 1972 heeft de N.V. Philips de villa gekocht. Gedurende een tiental jaren werd het bewoond door een Ingenieur van het Natuurkundig Laboratorium, de heer Reyers met zijn gezin. Vanaf 1985 tot 1988 werd het pand bewoond door de heer Celen met zijn gezin, die gedurende vele jaren in Italië werkzaam was geweest voor Philips. Daarna is Laus Deo nog ca. anderhalf jaar bewoond geweest door een

Amerikaans stel, waar geen verdere bijzonderheden van bekend zijn. In 1989 heeft de familie Boeijen Laus Deo gekocht. De heer Boeijen is overleden, maar zijn weduwe mevrouw Anna Boeijen – Weekers woont nog altijd in deze mooie villa.

Advertentie Verkoop Laus Deo

STERKSEL
DREEF 2
(NABIJ EINDHOVEN)

Royale karakteristieke villa met fraai aangelegde tuin. Gesitueerd nabij dorpskern, in een landelijke en bosrijke omgeving. Perceeloppervlak: ± 3.430 m². Indeling: Royale hal. Studeerkamer (voormalige kapel). Living ± 60 m² met open haard, dubbele deuren naar terras. Tussenhal met zijkamer. Luxe eetkeuken met inbouwapparatuur. Ruime garage.

1e Etage: Royale boven hal. Ouderslaapkamer annex kleedkamer, dubbele deuren naar balkon. Luxe badkamer. 2e Slaapkamer. 2e Etage: Ruime zolderruimte met mogelijkheid voor extra slaapkamer.

- Deze villa is stijlvol gerenoveerd.
- Royale aangelegde tuin in

Engelse stijl met gragazon, rododendrons, oude boompartijen waaronder beukenbo-

men, vijver.
Prijs: f 575.000,- k.k.

Welgelegen D23.

Gerard Noordman (7.A.) runde al op 16 jarige leeftijd bijna geheel zelfstandig de boerderij van zijn vader Dirk (Th.B.) Noordman (6.A.) gelegen aan de weg naar Maarheeze. In tegenstelling tot Zuid Holland waar het over het algemeen veeboeren waren, hadden de boeren in Brabant een gemengd bedrijf. Elk bedrijf had koeien, varkens en kippen, maar men teelde er ook aardappelen, bieten, knolraap, rogge en haver.

Toen Gerard in 1930 trouwde met Lena Reiling, die in 1922 met haar familie vanuit Rijswijk naar Sterksel was “geëmigreerd”, gingen zij als zelfstandige boer en boerin wonen op de boerderij aan de huidige Pastoor P. Thijssenlaan. Er stonden toen twee stallen en een klein woongedeelte. Het woonhuis werd uitgebreid met twee kamers en een gang. De boerderij kreeg de naam “Welgelegen”. Enige tientallen meters van het huis werd een kippenhok gebouwd, met een kippenren waarin

Gerard en Lena Noordman-Reiling

fruitbomen werden geplant. De stal die als eerste was gebouwd in 1921 werd varkensstal en een gedeelte was voor het paard en voor de stier. Het gebouw van 1928 werd ingericht voor koeien en jongvee. De ruimte tussen de twee stallen werd de Deel genoemd. Vanaf hier werd het hooi op de hooizolder gedaan. De koeien bleven in de zomer dag en nacht buiten en werden gemolken in een aparte melkstal, achter de varkensstal

Het Leven op Welgelegen

Gerard en Lena kregen 9 kinderen, zes meisjes en drie jongens. Rondom het huis lag grind, langs de lange oprijlaan stonden/staan Amerikaanse eiken, links van het woonhuis stond een enorme treurwilg boom die veel hoger was dan het dak van het huis. Op een onweersachtige avond is de bliksem erin geslagen, de boom was helemaal middendoor. Aan die zijde van

de woning lag ook het “blekie” want het washok was in de “Tweede Stal” met openslaande deuren naar het grasveldje en de regenput. Daar werden elke dag de melkbussen gereinigd, want de melkfabriek in Heeze gaf de melkbussen weliswaar leeg, maar ongereinigd mee terug. Zodra de kinderen van Lena en Gerard naar de lagere school gingen, konden zij na schooltijd en in de vakanties allemaal, van jong tot oud meehelpen op de boerderij. Het was bij ons niet anders in die tijd dan bij andere boeren. Het waren toen moeilijke tijden, de

v.l.n.r. Jan, Gerard, Liesbeth

dertiger jaren waren de crisisjaren. Na de crisisjaren brak op 10 mei 1940 de Tweede Wereldoorlog uit. Twee dagen later was het Pinksteren en deed Toos, de oudste dochter, haar eerste Heilige Communie. 's Middags kwamen verschillende Hollandse soldaten aan de deur vragen om burger kleding. In die oorlogsjaren waren er “losse” en “vaste” onderduikers in huis. Er hebben zes Engelse soldaten een half jaar lang op Welgelegen gewoond. Ook zijn er twee gerepatrieerden uit Den Haag een poosje in huis geweest. Nog lang na de oorlog waren het moeilijke jaren. De prijzen voor de producten waren zeer laag. Zo was bijvoorbeeld de prijs voor melk wat de boeren kregen, 5,5 tot 6,5 cent per liter, biggen brachten ca. 20 gulden op en nuchtere kalveren 20 tot 25 gulden per stuk. Het was in die tijd nog allemaal handwerk en werken met het paard, een Belgische knol, wel een mak paard. Dat beest zag het ook niet altijd zitten. Als hij achter uit de wei gehaald werd en je ging er

Huize Welgelegen, nog met waterput bij de achterdeur, begin jaren 30 vorige eeuw,

zonder zadel en teugels opzitten dan vond hij dat prima, maar soms draaide hij zich om als hij bij de boerderij aan kwam en liep dan weer terug de wei in. Als stuurloze ruiter had je daar niets tegen in te brengen. Dan maar hopen dat hij uit de buurt van de stier bleef, die door de fok- en controlevereniging op Welgelegen gestationeerd was. Het paard werd voor alles ingezet, zo ook voor het maaien van de graanvelden.

Op de maaimachine zat pa altijd kort bij de maai balk om schoven af te

leggen, een van de kinderen, meestal de jongste, moest dan het paard mennen, zo kort mogelijk langs het korenveld was de opdracht, zo niet dan deed pa een ruk aan de teugels en gromde wat.

De landbouw mechanisatie begon pas in de vijftiger jaren op gang te komen. Begin jaren vijftig werd de eerste tractor het erf Noordman opgereden, een groene tweede handsje met drie versnellingen. Het ploegen en eggen met het paard was gedaan. Maar rogge en haver maaien, tot schoven binden en op oppers zetten bleef handwerk. Evenals aardappelen en bieten rooien en oprapen. Voor het aardappelen rapen kregen wij één cent per mand, dus ...kuiltje in de grond maken, bij elke volle mand een krieltje erin en 's avonds de krieltjes tellen. In ijskoude weersomstandigheden knolgroen plukken was helemaal geen pretje. Hooi voor de koeien door het luik naar beneden gooien was veel leuker en bij de laatste gaffel met hooi ook zelf mee naar beneden springen in de hooiberg. De koeien stonden de hele winter op stal, de oogst van het gehele jaar werd ze bijgebracht en de groep met stro en mest moest dagelijks worden uitgekruid. Op stal was het altijd lekker warm.

Als het half april was geweest gingen de koeien naar buiten, dat was altijd een dolle boel, zo blij als ze dan waren na een half jaar op stal gestaan te hebben. Maar daarna moest het grote werk beginnen, de stal schoon maken. Eerst drie dagen in de week zetten, dan alle fecaliën, oftewel koeienpoep, van muren afsteken en vervolgens de muren weer opnieuw kalken. De onderste anderhalve meter van de muur werd zwart gemaakt en daarboven, tot aan de zolder werd een witte kleur. Dan zag de stal er weer spik en span uit, onder andere voor de diverse groepen gidsen¹⁰, jonge meisjes, die elk jaar tijdens de grote vakantie op de boerderij kwamen logeren. De meiden sliepen op de stal en deden de rest zoveel mogelijk buiten, zoals eten en spelletjes doen. De hudo¹¹ kreeg altijd een plaatsje wat verder van de boerderij af. 's Avonds was er vaak kampvuur waar sketjes werden

opgevoerd. Dat was altijd kei gezellig. Elk jaar, de tweede dinsdag van september, was het fokveedag in de wei voor huize Welgelegen. Dan kwamen de beste koeien uit de omliggende plaatsen om gekeurd te worden. Dat was een feestdag voor kinderen Noordman en de kinderen uit de buurt, want er was wat te beleven én er was chocomel en eierkoeken voor ze. Soms had je geluk en mocht je een koe "voorbrenge" in de ring waar de koeien gekeurd werden.

Gewassen en geschoren staan de koeien te wachten op de keuring .

foto 1955 bij het 25 jr. huwelijk, v.l.n.r. Leny, Jan, Corry, Gerard sr., Maria, Liesbeth, Gerard jr. Jo, Lena, Dirk, Toos

¹⁰ .Voor de fusie tot Scouting Nederland in 1973 behoorden gidsen tot de (Rooms-Katholieke) Nederlandse Gidsen Beweging

¹¹ Een **hudo** is een primitief **toilet**, bestaande uit een in de grond gegraven sleuf, al dan niet met overkapping. Soms heeft de hudo ook een eenvoudig houten zitje,

Dat de stal in de zomerdag leeg was kwam ook goed uit toen in 1955 Gerard en Lena hun zilveren huwelijksfeest wilden vieren. Met een ingelegde dansvloer in de stal kon er gefeest worden.

Eind jaren 50 van de vorige eeuw komt er een maaidorser op de markt voor kleine en middelgrote graan percelen, combine genoemd. In één gang werd het graan gemaaid en gedorst. 1959 was een erg droog jaar en dus werd de nieuwe methode van graan oogsten, volop ingezet. Het beviel zo goed dat al direct afspraken gemaakt werden voor het volgende jaar 1960. Toen was dat echter een jaar met bijzonder veel regen, met als gevolg dat de combine ruim 6 weken ongebruikt in de open veldschuur bij Welgelegen heeft gestaan.

Bewoners van Welgelegen

Gerard en Lena waren de eerste bewoners van huize Welgelegen, met vervolgens hun negen kinderen. In de oorlogstijd hebben er onderduikers gewoond en Engelse soldaten. In 1958 verliet Dirk als eerste het ouderlijk huis. Hij bouwde een nieuwe boerderij aan de Pastoor P. Thijssenlaan. Vervolgens gingen Toos en Leny de verpleging in en gingen elders wonen. Corry en Jo trouwden en vertrokken respectievelijk naar Maarheeze en Aarle-Rixtel.

In 1963 verhuisden Gerard en Lena met de drie jongste kinderen, Liesbeth, Jan en Gerard, naar Heezerweg 5. In dat jaar trouwde Maria met Noud van Bree, zij bleven op huize Welgelegen wonen en kregen daar drie kinderen, Frank, Gerard en Marleen. Zij hebben met hun gezin ruim 5 jaar op de boerderij gewoond.

Omdat in 1965 de kassier van de Boerenleenbank zijn kantoor aan huis beëindigde en er nog niet voorzien was in een nieuw kantoorpand, stelde Gerard Noordman, als bestuurslid van de Boerenleenbank, zijn voorkamer van Huize Welgelegen beschikbaar voor de nieuwe kassier/directeur van de Boerenleenbank Sterksel met zijn personeel. Later werd er een nieuwe Boerenleenbank gebouwd aan de Heezerweg. In 1971 trouwde zoon Jan met Leontine en namen hun intrek in Huize Welgelegen. Jan werkte al vele jaren mee op de boerderij en volgde zijn vader op. In die periode waren er grote veranderingen gaande in de agrarische sector. De toenmalige minister van landbouw, Dr. Sicco Mansholt zorgde na de oorlog voor herstel van de wereld voedselvoorziening en bevorderde de modernisering van de Nederlandse landbouw. Mansholt werd in 1958 commissaris voor het landbouwbeleid in Europa. In de jaren zestig kwam hij met een plan om de landbouw in Europa te moderniseren. De kleine bedrijven moesten plaatsmaken voor grootschalige en rationeel gerunde bedrijven. Met die kennis hebben de twee broers Dirk en Jan besloten niet ieder afzonderlijk een boerderij te runnen, maar een Maatschap op te richten om gezamenlijk de nieuwe ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden. In 1969 ging Maatschap Noordman van start. Samen gingen Dirk en Jan verder op de oorspronkelijke 30 hectare waar hun vader bijna een leven lang op geboerd had. De ontwikkelingen volgden elkaar snel achter elkaar op. De koeien werden allen gehuisvest op de boerderij van Dirk en de varkens bij Jan op Welgelegen. Van alle gronden werden weilanden gemaakt, waardoor niet meer gesproken kon worden van een gemengd bedrijf, maar van een gemeenschappelijk rundveebedrijf en een gemeenschappelijk varkensbedrijf. De samenwerking heeft altijd goed gelopen. Dirk en Jan zijn reeds gepensioneerd, de varkenstak is beëindigd en voor

Maria en Noud met Frank en Gerard.

het rundveebedrijf werd de maatschap voortgezet door Gerard, de oudste zoon van Dirk, samen met zijn vrouw José. Inmiddels is de Maatschap omgezet in een VOF, waar hun twee zonen Stef en Max volop aan meewerken. Momenteel (2019) wordt er druk gewerkt aan de renovatie van een nieuwe stal, helemaal aangepast op en gericht naar milieu vriendelijk boeren. Hetgeen voor Gerard en José overigens niet vreemd is want dat doen zij allang. Van de Noordmannen die het langst op boerderij Welgelegen hebben gewoond is dat Jan sr., zoon van Gerard en Lena. Hij heeft er ongeveer 50 jaren gewoond en gewerkt. Eind 2004 heeft hij samen met Leontine de boerderij verlaten.

Het landschap van de Noordmannen, anno 2019

Een impressie van de nieuwe stal in aanbouw, die de oude stal van Gerard en José gaat vervangen.

Een nieuwe generatie Noordmannen op Welgelegen.

Nadat Jan en Leontine huize Welgelegen hadden verlaten, werd het pand betrokken door hun zoon Barry met zijn vrouw Mireille en hun vier kinderen, Imke, Mart, Rens en Jan jr.. De varkensstallen werden geleidelijk aan gerenoveerd om deze geschikt te maken voor caravanstalling. Ten gevolge van een fikse storm met extreme hagelbuien in de zomer van 2016 was er veel schade ontstaan aan het woonhuis. Een nagenoeg gehele renovatie van huize Welgelegen was toen onvermijdelijk.

Drie zonen van Gerard en Lena die in 2019 op Sterksel wonen.

Dirk Noordman 1931, landbouwer/veeteler. Hij trouwde in 1958 met Nelly Raaijmakers 1934. Dirk en Nelly kregen vier kinderen, Gerard 1958, Marcel 1960, Marianne 1962, Leonie 1969. Gerard en Marianne wonen op Sterksel. Dirk en Nelly wonen op Pastoor P. Thijssenlaan 13.

v.l.n.r. Gerard - Dirk - Jan

Jan Noordman 1946, landbouwer/veeteler. Hij trouwde in 1971 met Leontine Hendriks 1946. Jan en Leontine kregen drie kinderen, Aukje 1972, Barry 1974 en Lenny 1981. Barry woont met zijn gezin op Welgelegen. Jan en Leontine wonen aan de Poelhoeve.

Gerard Noordman 1948, Beleidsadviseur groen en openbare ruimte bij de gemeente Eindhoven. Hij trouwde in 1971 met Nelly Janssen 1949, Gerard en Nelly kregen twee kinderen, Djorn 1974 en Ralph 1975. Ralph woont op Sterksel. Gerard en Nelly wonen aan de Poelhoeve.

De jongste generaties Noordman die in 2019 op Sterksel wonen

Gerard Noordman, 1959, veeteler. Deze zoon van Dirk en Nelly trouwde in 1983 met José Keijsers. Gerard en José kregen vier kinderen: Stef 1986, Anique 1987, Evi 1992, Max 1994. Anique en Max wonen op Sterksel. Gerard en José runnen samen de boerderij. Als bedrijfsvorm hebben zij een VOF voor hun rundvee bedrijf aan de Pastoor P. Thijssenlaan. Stef en Max hebben ook hun aandeel hierin.

José en Gerard

Marianne Verstappen – Noordman, 1962, de oudste dochter van Dirk en Nelly. In 1983 is zij getrouwd met Dorus Verstappen, 1959. Marianne en Dorus wonen aan de Vlaamseweg op Sterksel. Zij kregen twee kinderen, Harm 1992 en Maartje 1994. Beide kinderen wonen niet meer op Sterksel.

Barry Noordman, 1974, hij is de zoon van Jan en Leontine. In 1997 is hij getrouwd met Mireille Naessens. Barry en Mireille wonen op Huize Welgelegen op Sterksel. Samen kregen zij vier kinderen, Imke 1999, Mart 2000, Rens 2001, Jan 2003. Alle vier de kinderen wonen nog thuis op Welgelegen.

Ralph Noordman, 1975, hij is de zoon van Gerard en Nelly. In 2005 is Ralph getrouwd met Petra Raassens (1977). Ralph en Petra wonen in de Schutboei op Sterksel, Samen kregen Ralph en Petra drie kinderen, Bram 2006, Thom 2008 en Juul 2009. Deze kinderen wonen nog thuis.

Anique Noordman (1987). Zij is de dochter van Gerard en José. In 2016 trouwde Anique met Pieter van Beekveld. Anique en Pieter wonen op Sterksel aan de Heezerweg. Hun huis was in vroegere jaren een kruidenierswinkel van familie Michiels.

Max Noordman (1994), hij is de zoon van Gerard en José. Max woont samen met zijn vriendin Meike van Kampen (1999) in de bedrijfswoning naast de boerderij van zijn ouders.

Noordmannen die op Sterksel geboren zijn en er op 1 september 2019 wonen. v.l.n.r. Anique, Dirk, Gerard Dzn., Max, Juul, Ralph, Thom, Gerard Gzn., Bram, Barry, Jan sr. Imke, Rens, Mart. Niet op de foto, Marianne, Jan jr.

Bij gelegenheid dat de familie Noordman honderd jaar op Sterksel woont is op 1 september 2019 een boom geplant, een Koningslinde, nabij de ouderlijke boerderij Welgelegen.

Op de foto Dirk, Jan en Gerard.

Hoe is het met Sterksel vergaan van 1919 tot 2019?

De verstedelijking heeft in Sterksel (nog) niet toegeslagen en de lay-out van de infra structuur is na honderd jaar nagenoeg ongewijzigd gebleven. In 1935 werd als eerste, de weg naar Heeze verhard. . Omdat de gemeente Maarheeze het niet belangrijk vond werd de weg naar Maarheeze pas vele jaren later verhard. De vele bomen langs de bestaande wegen en lange lanen staan er ongeveer 100 jaar. Daarvan zijn de meeste bomen inmiddels uitgegroeid tot grote bomen met een monumentale status. Door het faillissement van N.V. Maatschappij de Heerlijkheid Sterksel in 1924, kwam het kleine dorp landelijk op de kaart te staan. Vanuit alle provincies kwamen mensen kijken naar de te koop aangeboden gronden. De nieuwe bewoners hadden vaak grote gezinnen. Zij bouwden boerderijen, allemaal verschillend, meestal in de stijl van waar ze vandaan kwamen. Voor de leefbaarheid van al die mensen moesten de voorzieningen uitgebreid worden. Om te beginnen werd in 1927 een nieuwe kerk gebouwd. Er was al een schooltje en deze moest uitgebreid worden met een extra leslokaal. Op een gegeven moment waren er op Sterksel twee kruideniers, twee bakkers een smid, een timmerman, een fietsenmaker met taxi bedrijf, een postkantoor, drie benzinepompen, een café, en twee hotel-café. De "niet-boeren" waren mensen die veelal werkten bij Providentia, of het waren de forensen die woonden in het latere bungalowpark. Vanwege de crisis- en de oorlogsjaren bleef het dorp enkele decennia redelijk stabiel. Woningbouw vond er op Sterksel geen plaats, terwijl het jaarlijks contingent toch drie tot vijf woningen bedroeg. Doch deze beoogde woningen voor Sterksel werden door het toenmalige gemeentebestuur toegevoegd aan Maarheeze en Soerendonk. Hierdoor moest de Sterkselse jeugd noodgedwongen buiten Sterksel gaan wonen. De eerste echte uitbreiding was pas in 1977, terwijl het bestemmingsplan al dateerde van 1962. De oude kapel daterend uit 1867 moest dan wel gesloopt worden. In de Schutboei konden toen een 20 tal tweekappers gebouwd worden. Geleidelijk aan werden meerdere straten aangelegd en bebouwd in het gebied de Weiakkers. Doch de grootste uitbreiding is van recentere datum. Het ruim 60 hectare grote terrein dat de broeders van Providentia 100 jaar geleden hadden gekocht, is omgevormd van een instellingsterrein naar een woonwijk van Sterksel. De geschiedenis herhaalt zich. Evenals in de periode 1925 - 1930 werd Sterksel opnieuw op de kaart gezet door het omgekeerde integratieplan van Providentia / Kempenhaeghe. Het gehele terrein van Providentia werd ingedeeld in kavels, waar gebouwd kon worden. Woonpaviljoens voor bewoners van Providentia / Kempenhaeghe werden tussen een sortiment andere woningen gebouwd. De nieuwe bewoners komen ook nu weer overal vandaan. Zij bewonen de rijtjes huizen, tweekappers en vrije sector woningen. De nieuwe wijk heeft men Kloostervelden genoemd, als eerbetoon aan de broeders van de Heilige Josef uit Heerlen, die op 30 november 1919 dit grote terrein kochten, van N.V. Maatschappij de Heerlijkheid Sterksel. Door de teelt van eigen groente en het hebben van een eigen boerderij was men ruim 50 jaar geheel zelfvoorzienend geweest. Onder andere vanwege de woonbestemming op het terrein van Providentia is inmiddels de bevolking van Sterksel fors uitgegroeid.

Ansichtkaart

Wat de mensen van Sterksel hoog in het vaandel hebben staan is, open staan voor integratie en samenwerking, ook na 100 jaar nog. Al vanaf de eerste dag dat de broeders van Providentia op Sterksel kwamen was er begrip en samenwerking. Een oud terpentijn fabriekje werd door de bevolking opgeruimd voor de eerste opvang voor de broeders en hun patiënten. Dit was het begin van een langdurige samenwerking tussen de broeders en de Sterkselse bevolking. De nieuwe bewoners van de jaren na het faillissement van De Maatschappij werden gastvrij ontvangen en wederzijds geholpen bij de oogst en dergelijke, Daar waar nodig hielp men elkaar. Nu na 100 jaar de voorzieningen zijn beperkt tot een Dorpshuis en een Dorpswinkel, zijn het vrijwilligers uit de gemeenschap die in actie komen om deze voorzieningen in stand te houden. Zowel jongeren als ouderen, gevestigden als nieuwe bewoners helpen mee om het dorp leefbaar te houden. Die onderlinge saamhorigheid, ook in het verenigingsleven, is een groot goed waar Sterksel trots op is.

Sterksel is een fijn dorp om in te wonen, rustig met een mooie natuur. Het heeft een lange en wel heel bijzondere historie. De Os op het kerkplein is het Heilig Hartbeeld gezelschap komen houden. De Mariakapelletjes herinneren nog aan de periode dat bijna iedereen katholiek was op Sterksel. Het Smalspoormonument aan de Kloosterlaan brengt de noeste arbeid van 100 jaar geleden symbolisch in beeld.

Ansichtkaart

Geraadpleegde bronnen.

G.H. Noordman, handgeschreven feiten en ervaringen over zijn eigen familie, juni 1982.

J.Th.A. Peskens, Genealogie Noordman 1715-1969

Antoon Noordman, Genealogie de familie Noordman, januari 1996.

Internet; diverse verklaringen

Wikipedia; diverse verklaringen

De Leidse Courant, diverse artikelen en data.

Algemeen Handelsblad van 13 - 7 -1932

Het Eindhovens Dagblad, diverse citaten

Gerard T.J. Noordman, gegevens en foto's uit eigen collectie.

Met dank aan mijn familieleden voor hun inbreng en becommentariëring.